

Regeringskansliet
Socialdepartementet
103 33 Stockholm**Yttrande över promemorian Omedelbart omhändertagande av barn och unga i vissa internationella situationer (Ds 2017:49)**

(S2017/05543/FST)

Riksdagens ombudsmän, JO, har beretts tillfälle att yttra sig över promemorian.

I promemorian föreslås att det i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU, införs nya bestämmelser om omedelbart omhändertagande i vissa internationella situationer. Enligt min mening är förslaget till nya bestämmelser väl genomarbetat. Jag har endast följande kommentarer.

Ansökan om fortsatt omhändertagande (avsnitt 8.7)

Ett omedelbart omhändertagande kan enligt gällande bestämmelser bestå i fyra veckor från den dag då omhändertagandet verkställdes innan socialnämnden måste ansöka om vård med stöd av lagen (8 § LVU). I promemorian föreslås att ett omedelbart omhändertagande med stöd av den nya regleringen ska få pågå under samma tidsperiod. Utredaren föreslår vidare att förvaltningsrätten efter ansökan från socialnämnden ska kunna medge att det omedelbara omhändertagandet fortsätter utöver denna tidsperiod, om förutsättningarna för omedelbart omhändertagande fortfarande föreligger (förslag till ny 9 d § LVU). Enligt förslaget får medgivandet lämnas för högst tre månader åt gången, räknat från den dag då domstolen meddelar beslut i frågan. Socialnämnden ska i ansökan ange hur lång tid omhändertagandet enligt nämnden behöver fortsätta och vilka omständigheter som nämnden åberopar till stöd för sin ansökan.

Jag har inget att invända mot förslaget om att det omedelbara omhändertagandet ska kunna fortsätta om det bedöms nödvändigt.

Enligt gällande rätt är ett omedelbart omhändertagande en tillfällig åtgärd i avvaktan på att ett beslut om vård med stöd av LVU fattas. Det finns ingen bortre tidsgräns för hur länge ett omedelbart omhändertagande enligt den nya regleringen kan pågå så länge nämnden uppfyller kravet på att ansöka om förlängning och får sin framställning beviljad. Utredaren uttalar att ett omedelbart omhändertagande normalt ska innebära att den unge snabbt överförs till myndigheterna i hemvistlandet och att socialnämnden bara i undantagsfall kommer att behöva

ansöka om ett fortsatt omhändertagande. Utredaren konstaterar dock att det kan ta tid att upprätta en kontakt med den behöriga utländska myndigheten samt att svenska myndigheter kan ha svårt att påverka hur snabbt den utländska myndigheten agerar.

Det skulle kunna uppstå situationer där hemvistlandet inte agerar skyndsamt för att en överföring av den unge ska ske. Ett omedelbart omhändertagande skulle då, efter medgivande om förlängning, kunna pågå under längre tidsperioder. Utredaren har inte berört frågan om behovet av en bortre tidsgräns i promemorian. Jag anser att den frågan bör analyseras i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Det omedelbara omhändertagandet upphör (avsnitt 8.9)

Socialnämnden ska besluta att ett omedelbart omhändertagande genast ska upphöra om det inte längre finns skäl för det (9 § tredje stycket LVU). Utredaren har föreslagit att bestämmelsen ska gälla även vid omhändertaganden i internationella situationer. Jag delar utredarens uppfattning.

När socialnämnden har beslutat i fråga om fortsatt vård med stöd av LVU, får beslutet överklagas hos förvaltningsrätten (41 § 2 LVU). Vården ska anses påbörjad när den unge på grund av ett beslut om omedelbart omhändertagande har placerats utanför sitt eget hem (10 § LVU). Enligt utredaren får socialnämndens beslut om att ett omedelbart omhändertagande ska fortsätta anses utgöra ett beslut om att vården ska fortsätta. Utredaren anser därför att även ett sådant beslut kan överklagas enligt 41 § 2 LVU och ser inget behov av nya bestämmelser för att säkerställa den rätten.

Bestämmelsen i 41 § 2 LVU föreskriver en överklagandemöjlighet när socialnämnden har beslutat om *fortsatt vård*. Enligt min mening bör 41 §, för tydlighets skull, kompletteras så att det uttryckligen framgår att även socialnämndens beslut enligt 9 d § LVU får överklagas.

I övrigt tillstyrker jag förslagen i promemorian.